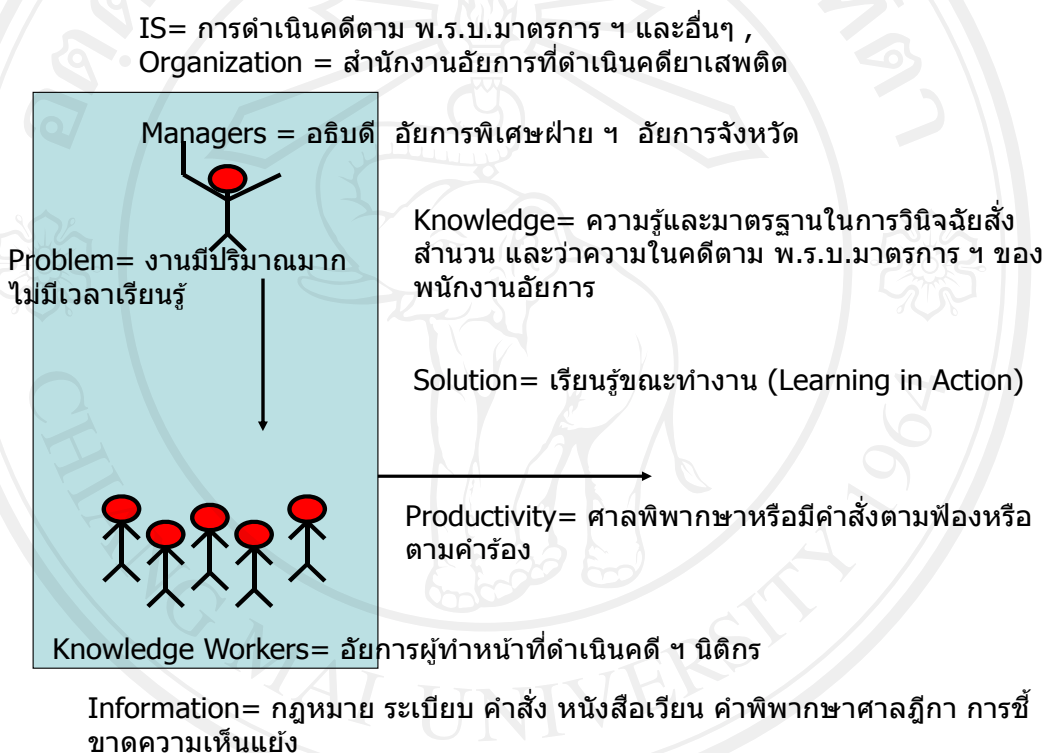

บทที่ 1

บทนำ

1.1 หลักการ ทฤษฎี เหตุผล และ/หรือสมมุติฐาน

รูปที่ 1.1 ภาพแสดง IS Conceptual Framework

ด้วยวิสัยทัศน์ (Vision) ของสำนักงานอัยการสูงสุดที่กำหนดไว้ว่า “สำนักงานอัยการสูงสุดเป็นสถาบันมาตรฐานระดับสากลในการอำนวยความสะดวก การรักษาผลประโยชน์ของรัฐ การคุ้มครองสิทธิมนุษยชนและสิทธิเสรีภาพของประชาชน เพื่อสร้างความเป็นธรรมในสังคม” และเพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์ดังกล่าว สำนักงานอัยการสูงสุดได้กำหนดพันธกิจไว้ ได้แก่

- 1.) เสริมสร้างระบบการอำนวยความสะดวกทางคดีอาญา รวมถึงการบังคับใช้กฎหมายให้รัฐสามารถอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.) พัฒนาระบบการป้องกันและการรักษาผลประโยชน์ของรัฐ ตลอดจนการพัฒนา กฎหมาย เพื่อสร้างกลไกในการรักษาผลประโยชน์ของแผ่นดินและสาธารณชน

3.) พัฒนางานด้านสิทธิมนุษยชนและส่งเสริมการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของ ประชาชนชาวไทยทั้งในประเทศและนอกประเทศตามหลักกฎหมายสากล

4.) ส่งเสริมและสร้างเครือข่ายความร่วมมือทางกฎหมายและทางอาญากับองค์กรหรือ หน่วยงานทั้งในประเทศและนอกประเทศ

5.) เสริมสร้างสมรรถนะในการบริหารจัดการองค์กรและบุคลากรด้วยระบบการ บริหารจัดการบ้านเมืองที่ดีและระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่เหมาะสม ทันสมัย

6.) พัฒนาทรัพยากรบุคคลของสำนักงานอัยการสูงสุดให้มีสมรรถนะในการรองรับ การเปลี่ยนแปลง

เนื่องด้วยวิสัยทัศน์และพันธกิจดังกล่าว การดำเนินคดีเกี่ยวกับยาเสพติดซึ่งเป็นส่วน หนึ่งของการอำนวยความยุติธรรมทางอาญาโดยพนักงานอัยการ มีหน้าที่ที่จะต้องรักษามาตรฐานใน การบังคับใช้กฎหมายให้สามารถอำนวยความยุติธรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ แต่ในภาวะปัจจุบันที่ การกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดมีปริมาณเพิ่มสูงขึ้นติดต่อกันเรื่อยมาจนเป็นปัญหาสำคัญของ ประเทศ ผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการดำเนินคดียาเสพติดถูกคาดหวังและถูกจับตามองจากรัฐบาลและ สังคม ในขณะที่อัตราของผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับคดีมีข้อจำกัดในการเพิ่มขึ้น ทำให้ปริมาณคดียาเสพติดที่เพิ่มขึ้นรวดเร็วและมากมายไม่ได้สัดส่วนกับปริมาณบุคลากรของสำนักงานอัยการสูงสุดที่ ปฏิบัติงาน ประกอบกับการดำเนินคดียาเสพติดซึ่งกำหนดโดยกฎหมายเฉพาะ เช่น พระราชบัญญัติ ป้องกันและปราบปรามยาเสพติดฯ พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษฯ พระราชบัญญัติมาตรการใน การปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดฯ พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาความอาญาฯ พระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดฯ เป็นต้น แตกต่างจากการดำเนินคดีอาญาโดยทั่วไป ที่พนักงานอัยการ และข้าราชการตุลาการคุ้นเคยและชำนาญ การดำเนินคดีเกี่ยวกับยาเสพติดที่มีความ จำเป็นจะต้องดำเนินการให้เสร็จสิ้นด้วยความรวดเร็วเพราะตามปริมาณคดี และต้องใช่วิธีการ เฉพาะที่แตกต่างจากคดีอาญาโดยทั่วไป ทำให้พนักงานอัยการหรือข้าราชการตุลาการที่ปฏิบัติหน้าที่

อยู่หรือจะต้องเข้าปฏิบัติหน้าที่ ในสำนักงานคดียาเสพติด หรือในสำนักงานอัยการในส่วนภูมิภาค มักจะขาดความคล่องตัวและความมั่นใจ อันเนื่องมาจากขาดความรู้ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านที่ จำเป็นต้องใช้ในการดำเนินการ โดยเฉพาะในการดำเนินคดียาเสพติดที่เกี่ยวกับพระราชบัญญัติ มาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิด พ.ศ.2534 ซึ่งเป็นกฎหมายที่มีลักษณะเฉพาะแตกต่าง จากกฎหมายที่มีโทษทางอาญาอื่น

โดยทั่วไป พนักงานอัยการ หรือข้าราชการตุลาการ ที่เข้าไปปฏิบัติหน้าที่ใหม่ๆ หรือ จะต้องทำงานเกี่ยวกับเรื่องที่ไม่เคยทำมาก่อนมักจะเรียนรู้งานจากบุคลากรที่เคยปฏิบัติงานอยู่ หรือบุคลากรที่เคยผ่านการทำงานชนิดนั้นมาแล้ว โดยการสอบถาม การเฝ้าสังเกต การดูตัวอย่าง การลอกเลียนแบบและทำตาม นอกจากนี้บุคลากรส่วนใหญ่มีความคุ้นเคยกับการทำงานกับเอกสาร ตำรา หรือคู่มือที่เป็นเอกสาร ไม่มีความรู้หรือความเชี่ยวชาญในการใช้อุปกรณ์สารสนเทศสมัยใหม่ และบางส่วนไม่เชื่อว่าอุปกรณ์สารสนเทศสมัยใหม่จะช่วยแก้ปัญหาในการทำงานได้เนื่องจากเชื่อว่า ลักษณะและเงื่อนไขของงานคดีมีความแตกต่างจากงานประเภทอื่น

เนื่องจากสภาพของงานและสภาพของบุคลากรดังกล่าวส่งผลให้สำนักงานคดียาเสพติดและสำนักงานอัยการในส่วนภูมิภาคขาดแคลนบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญในการดำเนินคดี เกี่ยวกับยาเสพติด ที่รวมถึงการดำเนินคดีที่เกี่ยวกับพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปราม ผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ.2534 ดังนั้น หากมีการจัดสร้างระบบการจัดการความรู้ (KMS) ในการดำเนินคดี เช่น การดำเนินคดีตามพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปราม ผู้กระทำความผิด พ.ศ.2534 เพื่อ รวบรวม จัดเก็บความรู้ในการดำเนินคดีตามพระราชบัญญัติ ดังกล่าวแล้วนำไปบริหารจัดการให้บุคลากรสามารถเข้าถึงและเรียนรู้ได้อย่างรวดเร็วและทั่วถึงด้วย ระบบการบริหารจัดการที่ดีและระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่เหมาะสม ทันสมัยจักสามารถ เสริมสร้างสมรรถนะในการบริหารจัดการองค์กรและบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินคดียาเสพติด พร้อมกับพัฒนาบุคลากรของสำนักงานคดียาเสพติดให้มีสมรรถนะในการรองรับการ เปลี่ยนแปลงซึ่งเป็นพันธกิจที่จะทำให้บรรลุวิสัยทัศน์ของสำนักงานอัยการสูงสุดต่อไป

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

- 1.) พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ.2519
- 2.) พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ.2522
- 3.) พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ.2534
- 4.) พระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ.2518
- 5.) พระราชกำหนดป้องกันการใช้สารระเหย พ.ศ.2533
- 6.) พระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ.2545
- 7.) พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาอาชญากรรม พ.ศ.2550
- 8.) ระเบียบสำนักงานอัยการสูงสุดว่าด้วยการดำเนินคดีอาญาของพนักงานอัยการ พ.ศ.
2547
- 9.) ระเบียบ คำสั่ง หนังสือเวียน ของสำนักงานอัยการสูงสุดที่เกี่ยวกับการดำเนินคดีอา
ชญากรรม พ.ศ.2547
- 10.) คู่มือการดำเนินคดีอาชญากรรม ของสำนักงานคดีอาชญากรรม พ.ศ.2547
- 11.) ระเบียบคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดว่าด้วยแนวทางการ
ประสานงานคดีอาชญากรรม พ.ศ.2553
- 12.) ระเบียบคณะกรรมการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดว่าด้วยการตรวจพิสูจน์ การ
ฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด การควบคุมตัว และการปฏิบัติต่อผู้เข้ารับการตรวจพิสูจน์และผู้เข้ารับ
การฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ.2546
- 13.) หนังสือสำนักงานอัยการสูงสุด เรื่อง แนวทางปฏิบัติในการดำเนินคดีฟื้นฟู
สมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด
- 14.) ระเบียบคณะกรรมการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดว่าด้วยการเปรียบเทียบคดี
พ.ศ.2546
- 15.) ทฤษฎีการจัดการความรู้ โดย ดร.ณพศิษฐ์ จักรพิทักษ์
- 16.) Microsoft sharepoint programe
- 17.) KMS User Guide by using sharepoint 2007 CAMT Knowledge Management
System (Annop Thananchana 4/22/2009)

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1.) ศึกษาสภาพปัญหาในหัวข้อความรู้ เรื่องการดำเนินคดีตาม พ.ร.บ.มาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ.2534 ตาม มาตรา 8 ความผิดเรื่องสมคบกันในการกระทำความผิด และการยื่นคำร้องขอริบทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำผิดตาม มาตรา 27, 30 ของกลุ่มคนทำงานในสำนักงาน

2.) เพื่อสร้างระบบการจัดการความรู้ในเรื่อง การดำเนินคดีตาม พ.ร.บ.มาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ.2534 ตาม มาตรา 8 ความผิดเรื่องสมคบกันในการกระทำความผิด และการยื่นคำร้องขอริบทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำผิดตาม มาตรา 27, 30

1.3 ประโยชน์ที่จะได้รับจากการศึกษาเชิงทฤษฎีและเชิงประยุกต์

1.3.1 มีระบบการจัดการความรู้ในการดำเนินคดีตามพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ.2534 เรื่องสมคบกันในการกระทำความผิด และการยื่นคำร้องขอริบทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำผิดตาม พ.ร.บ.มาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ.2534 มาตรา 27, 30

1.3.2 มีกระบวนการบริหารจัดการความรู้ เพื่อถ่ายทอด

1.3.3 พนักงานอัยการสามารถดำเนินคดีตามกฎหมายดังกล่าวประสบผลสำเร็จจนศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งตามฟ้องหรือตามคำร้อง บรรลุ ภารกิจ ยุทธศาสตร์ และวิสัยทัศน์ขององค์กร

1.3.4 เป็นต้นแบบในการพัฒนาการจัดการความรู้ในการดำเนินคดีอื่น หรือนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดการความรู้เรื่องอื่น ๆ

1.3.5 พัฒนาบุคลากรให้ตื่นตัวในเรื่องการจัดการความรู้ เพื่อเป็นพื้นฐานในการสร้างสังคมการเรียนรู้ในองค์กร

1.4 ขอบเขตของการศึกษา

1.4.1 หัวข้อความรู้

การค้นคว้านี้ได้ดำเนินการจัดการความรู้ในหัวข้อ “การดำเนินคดีตาม พ.ร.บ. มาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ.2534 และอื่นๆ” ผู้ค้นคว้าได้

ศึกษาเบื้องต้นและสอบถามผู้บริหาร และบุคลากรที่ปฏิบัติงานในสำนักงานคดียาเสพติดแล้ว เห็นว่า ความรู้ที่สำคัญ แรงจูงใจ และบุคลากรส่วนน้อยที่มีความเชี่ยวชาญ ที่ควรดำเนินการจัดการ ความรู้ก่อนนั้นอยู่ในพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ.2534 ได้แก่ความรู้ในเรื่อง “การดำเนินคดีในความผิดฐานสมคบกันในการกระทำความผิด ตาม มาตรา 8” และ “การดำเนินการยื่นคำร้องขอริบทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการกระทำความผิด ตามมาตรา 27, 30”

1.4.2 หน่วยงานและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง

การค้นคว้าและจัดการความรู้นี้ผู้ค้นคว้าได้ดำเนินการในสำนักงานคดียาเสพติด สำนักงานอัยการสูงสุด

สำนักงานคดียาเสพติด ประกอบด้วยหน่วยงานและการบังคับบัญชา

อธิบดีอัยการ สำนักงานคดียาเสพติดเป็นผู้รับผิดชอบบริหารงานทั้งปวงของ สำนักงานคดียาเสพติดและมีรองอธิบดีอัยการ สำนักงานคดียาเสพติด เป็นผู้บังคับบัญชารองลงมา

ส่วนราชการสำนักงานคดียาเสพติด แบ่งออกเป็น

ก. ฝ่ายกิจการทั่วไป มีผู้อำนวยการฝ่ายกิจการทั่วไป รับผิดชอบ

ข. สำนักงานอัยการพิเศษฝ่ายคดียาเสพติด 1 – 7 มีอัยการพิเศษฝ่าย รับผิดชอบ

ปรากฏตามแผนภูมิหน่วยงานและการบังคับบัญชา ดังนี้

1.4.3 ภารกิจ/งาน

สำนักงานคดียาเสพติดเป็นสำนักงานคดีในส่วนกลางที่มีหน้าที่ ตามหนังสือสำนักงานอัยการสูงสุด ที่ อส ๐๐๑๕/ว๔๓ ลงวันที่ ๑๖ มีนาคม ๒๕๔๔ กำหนดให้สำนักงานคดียาเสพติดมีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

(ก) รับผิดชอบการดำเนินคดีทั้งปวงอันเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ ตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของพนักงานอัยการ หรือสำนักงานอัยการสูงสุด ซึ่งอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลอาญา ศาลอาญากรุงเทพใต้ ศาลอาญาธนบุรี ศาลจังหวัดพระโขนง และศาลจังหวัดตลิ่งชัน

(ข) ในคดีอาญาที่มีผู้ต้องหาคนเดียวหรือหลายคนกระทำความผิดหลายฐานเกี่ยวพันกัน สำนักงานคดียาเสพติดมีอำนาจหน้าที่ดำเนินคดีอาญาในฐานความผิดอื่น ที่มีอัตราโทษต่ำกว่าคดียาเสพติด

ติดรวมไปด้วยกันในคดีอาชญากรรม ซึ่งพนักงานสอบสวนได้ส่งสำนวนให้สำนักงานคดีอาชญากรรมพิจารณา โดยไม่ต้องแยกฐานที่มีอัตราโทษต่ำกว่าไปให้สำนักงานอัยการอื่นที่มีหน้าที่รับผิดชอบดำเนินการเป็นสำนวนคดีใหม่อีก

(ค) ดำเนินการเกี่ยวกับทรัพย์สินที่ได้ยึดหรืออายัด เนื่องจากเกี่ยวเนื่องกับการกระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด

(ง) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

นอกเหนือจากการดำเนินคดีต่อผู้กระทำความผิดกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติดแล้ว สำนักงานคดีอาชญากรรมยังมีภาระหน้าที่ความรับผิดชอบในการปฏิบัติตามนโยบายของรัฐบาลในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด โดยให้ความร่วมมือกับส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง อาทิเช่น สำนักงาน ป.ป.ส., บช.ปส., กรมศุลกากรและอื่นๆ ให้ความร่วมมือและประสานงานกับผู้แทนต่างประเทศต่างๆ และมีหน้าที่ดำเนินการตามพระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา พ.ศ.๒๕๓๕ ซึ่งกำหนดให้อัยการสูงสุดเป็นผู้ประสานงานกลาง หากการร้องขอดังกล่าวเป็นเรื่องเกี่ยวกับยาเสพติด ก็จะเป็นหน้าที่ของสำนักงานคดีอาชญากรรมที่จะต้องประสานงานกับประเทศนั้นในเบื้องต้น นอกจากภารกิจดังกล่าวแล้ว สำนักงานคดีอาชญากรรมยังจะต้องเข้าร่วมเป็นผู้แทนในคณะผู้แทนไทยในการประชุม สัมมนาเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด เป็นผู้แทนสำนักงานอัยการสูงสุดเข้าร่วมประชุมกับหน่วยงานอื่นในการร่างกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด กฎ ระเบียบ และข้อบังคับต่างๆ เข้าร่วมชี้แจงร่างกฎหมายดังกล่าวกับส่วนราชการเจ้าของเรื่องต่อคณะรัฐมนตรี คณะกรรมการกฤษฎีกา ตลอดจนคณะกรรมการรัฐสภา นอกจากหน้าที่ความรับผิดชอบดังกล่าวแล้ว สำนักงานคดีอาชญากรรมยังส่งข้าราชการอัยการไปเป็นวิทยากรบรรยายความรู้ทางกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติดให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดตามแต่จะได้รับการร้องขอ รวมทั้งเป็นวิทยากรบรรยายความรู้เกี่ยวกับกฎหมายดังกล่าวให้กับพนักงานอัยการในการอบรมหลักสูตรอัยการผู้ช่วย รองอัยการจังหวัด และหลักสูตรอัยการจังหวัด (สำนักงานคดีอาชญากรรม, 2554)